

С Е Ф И Т А

ул. "Оборище" № 1А, ет. 3, 1504 София
www.sefita.org, e-mail: office@sefita.org
тел.: 02 / 944-50-42, 857-50-91

Изх. № 077 / 18.11.2017 г. г.

Екз. 1

ДО
**ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЪВЕТА ПО
ПРИЛАГАНЕ НА
АКТУАЛИЗИРАНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА
РЕФОРМАТА В СЪДЕБНАТА
СИСТЕМА**

С Т А Н О В И Щ Е

от Сдружение за експертизи, финансово-икономически и технически анализи
СЕФИТА – член на Съвета;

ОТНОСНО: Точка 3 от дневния ред на извънредно заседание на Съвета, насрочено за 21.11.2017 г.: Представяне и обсъждане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица;

Уважаеми дами и господа,

Имаме новина!

Тя касае предложените с § 11, § 12 и § 13 на НИД изменения в чл. 20, чл. 21 и чл. 22 на Наредба № 2/29.06.2015 г. на МП (Наредбата), от които подразбираме, че в качеството на вещи лица могат да се определят служители на МВР, а също и на Прокуратурата.

Ами, както казват хората – да ни е честито!

Сега вече може нормативно закрепено да си имаме и ОПГ-та под шапката на Прокуратурата, в състав: прокурор, разследващ полицай и вещо лице.

Не че се съмняваме в безпристрастността на Прокуратурата, но къде остава прогласеният принцип в чл. 2 т. 2 от Наредбата за процесуална и познавателна независимост на вещото лице, и как следва да приемем, че отсъства конфликт на интереси за вещото лице – служител в юрархичните структури на МВР и на Прокуратурата?

А иначе в останалата част на НИД – нищо ново: участвахме в сформираната работна група към МП с желанието да допринесем за качествени изменения и реформиране на този, по наша представа, съществен елемент от съдебната система, а се получи както обикновено, т.е. в съществените части изменения не бяха допуснати, и по-конкретно:

- ❖ да се определи еднозначно, че дейността по извършване на съдебни експертизи е с характера на доставка на услуга – така, както е възприето в страните от ЕС¹, а също и в съответствие с Решение на ЕСПЧ по съединени дела C-372/09 и C-373/09,
- ❖ експертизата в гражданския и в наказателния процес да се обосobi в отделни раздели на Наредбата, според регламентацията ѝ съответно в ГПК и в НПК,
- ❖ да се допусне възлагане на експертизи също и на организации на вещи лица, тъй като случайното съавторство най-често е неефективно, а и с оглед създаване на възможност за координирана работа по сложни и обемни дела - с цел процесуална икономия на време и средства. Такава е и практиката в страните от ЕС²,
- ❖ процесуално да се допусне до разглеждане и частната експертиза, възложена от някоя от страните, което би дало възможност за ползване на експертното заключение според най-добрия предполагаем от страната начин, но не на последно място и за редуциране на възможността от прекомерни финансови разходи за загубилата страна,
- ❖ да се изисква от вещите лица поне минимална квалификация за процесуалната същност на съдебния процес, след като експертната дейност се определя в Наредбата като „процесуално регламентирана“;
- ❖ да се предвиди възможност за ангажиране на имуществената отговорност на вещите лица чрез въвеждане на изискване за застраховка „профессионална отговорност“, с оглед ограничаване на случаите на извършване на експертизи от некомпетентни вещи лица по маргинални подбуди или поради недобросъвестност,
- ❖ да се разработят и въведат стандарти за минималните изисквания към съдебните експертизи, както и процедури за установяване и/или оспорване на качественото им съдържание,
- ❖ да се въведат обективни критерии за заплащане на труда на вещите лица – според сложността и спецификата на възложените задачи, при отчитане опита и квалификацията на назначените вещи лица,
- ❖ да се въведе статистика за възлаганите експертизи в досъдебни и съдебни производства – чрез допълване на съществуващите отчетни форми, в т.ч. и за разходваните средства,

¹ Ръководство за добри практики в съдебното експертизиране в страните от ЕС, изд. ЕИЕЕ – 2015 г.,

² ibidem,

- ❖ да се обособят в отделен параграф в бюджета на съдебната власт средствата, предвиждани за заплащане на съдебни експертизи,
- ❖ други, които детайлно сме излагали и мотивирали в работни групи, но за краткост пропускаме в настоящото;

Прочее следва да се прецизират и някои недомислици в прилагането на съществуващата нормативна уредба, като:

- при постигане на споразумение между страните в съдебен спор, на вещото лице не се изплаща възнаграждение за междувременно положения труд и направени разноски по възложена му, но неприключила експертиза³,
- необжалваемост на съдебните актове и тези в досъдебното производство, които според вещите лица накърняват техни права и законни интереси⁴,
- липса на нормативно определен разумен срок, в който следва да се изплащат възнагражденията и разноските на вещите лица по приети експертизи⁵,

Забележка: Предлагали сме по отношение на съдебните експертизи да се прилага Директива 2011/7/EС на Европейския парламент и на Съвета от 16.02.2011 г. относно борбата със забавяне на плащател по търговски сделки, където „търговски сделки“ означава сделки между предприятия или между предприятия и държавни органи, които водят до доставката на стоки или предоставянето на услуги срещу възнаграждение;

- случаи на отказ на ИВСС за образуване и извършване на проверки по сигнали на вещи лица⁶,
- други;

Прави ни впечатление, че в § 7 от НИД в чл. 14 ал. 3 се споменава автоматично генериране на идентификационен номер на вещо лице „от специализиран софтуер за мониторинг и контрол на дейността на вещите лица“. Не че сме против мониторинга и контрола над дейността на вещите лица, напротив, но считаме за полезно преди да разработваме поредния програмен продукт все пак да се определи кой ще е органа и как ще осъществява наблюдението и контрола на иначе независимите вещи лица, и въобще ще има ангажимент да полага грижа за развитието на института на съдебната експертиза. Щото заради единия идентификационен номер едва ли е ефикасно да се разработка специализиран софтуер, пък и такъв вече има създаден в предишни години, но не се ползва. На чия ли съвест следва да отнесем неефективно разходваните финансови средства за изработването му?

В тази връзка се присещаме отново да запитаме за действията на Министерството на правосъдието – като Водеща отговорна институция, и на

³ Определение № 12908/26.10.2017 г. на ВАС/VII отд.,

⁴ Определение № 11557/19.09.2011 г. на ВАС/VI отд.,

⁵ адм. дело № 11447/2008 г. на ВАС/VII отд.,

⁶ Становище по сигнал вх. № Ж-17-690/14.07.2017 г. на ИВСС,

ВСС – като Партньор, за странето от тях по прокламираните добри намерения за разработване на цялостен модел на експертизите, съгласно Стратегическа цел 4/Специфична цел 5 от утвърдената с РМС № 299/2016 г. Пътна карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система → с период на приложение: 2016 г. – 2017 г., и осигурено финансиране по ОП „Добро управление“ от 350 000,- лева.

Настояваме публично да бъдат оповестени текущи отчети по тази дейност на двете отговорни институции, и да се внесат в Съвета за разглеждане, защото от досегашния ни опит можем да предположим, че изработването на цялостен модел и съответни корекции на тази материя в цялостната нормативна уредба, ще бъдат подменени със сега обсъжданите недомислици за НИД към Наредба № 2/2015 г. на МП за вписването, квалификацията и възнагражденията на всички лица .

С оглед на обстоятелството, че съгласно новоприетия регламент за участие на НПО в работата на Съвета (който ние в цялост не одобряваме – на лотариен принцип да се определят членовете - представители на НПО, а не според обективни критерии и необходимост), нашето участие се явява последно за този му формат, поради което бихме желали да изразим надеждата ни за Ваша по-ефективна и целенасочена работа за подобряване на съдебната ни система в полза на обществото, прилагането на пропорционалност и научен системен подход при извършването на нормативни промени, а на представителите на НПО бихме си позволили да припомните думите на известния чешки публицист и общественик: *Lidé, měl jsem vás rád. Budeš!*

С най-добри пожелания за ползотворна работа:

УС на Сдружение СЕФИТА